

- amendments to UAS 10 “Accounts Receivable” to clearly distinguish between the long-term and short-term periods;
- improving the methods for determining the amount of the allowance for doubtful debts and taking measures to encourage the creation of this allowance;
- providing only reliable information;
- ensuring the effective operation of intermediary activities in the form of “enterprise – bank – customers”.

Список використаних джерел

1. Бержанір І. А. Напрями удосконалення обліку розрахунків з контрагентами. *Стратегія розвитку України: фінансово-економічний та гуманітарний аспекти*: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції. Київ: «Інформаційно-аналітичне агентство», 2019. С. 25–27.
2. Податковий кодекс. URL: [http:// www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua).
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 10 «Дебіторська заборгованість», затверджено наказом МФУ від 08.10.1999 р. № 237. URL: <http:// www.rada.gov.ua>.
4. Бержанір І. А. Особливості організації та напрями удосконалення обліку дебіторської заборгованості. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2022. Вип. 18. Т. 2. С. 15–23. DOI: 10.15330/apred.2.18.15-23.

Даріна Біньковська

ПОЧАТКИ ЖІНОЧОЇ ОСВІТИ У НАДДНІПРЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ (ДРУГА ПОЛ. ХІХ СТ. – ПОЧ. ХХ СТ.)

У даному періоді, а саме у другій половині ХІХ – на початку ХХ ст., жіноча освіта в Наддніпрянській Україні стала одним із найважливіших чинників суспільних змін. Цей період в історії України характеризувався не лише політичними та соціальними трансформаціями, а й розширенням можливостей для жінок у сфері освіти. Жінки стали активніше брати участь у навчанні, що сприяло їхньому розвитку та важливим змінам у культурному та громадському житті.

У першій половині ХІХ ст. уряд Російської імперії дотримувався консервативної політики щодо жіночої освіти. Жінкам було заборонено навчатися в університетах, і їхня освіта обмежувалася початковими школами та гімназіями. Натомість, вже у другій половині ХІХ ст. ситуація почала змінюватися, завдяки освітній реформі наприкінці 1850-х рр. Уряд

став більш поступливим у питанні жіночої освіти.

У другій половині XIX століття в Наддніпрянській Україні почався процес відкриття гімназій для дівчат. Ці гімназії швидко стали основними середніми жіночими школами, які готували дівчат до подальшої освіти та професійної діяльності. Безперечно, дівчата мали можливість отримати окремі знання у прогімназіях, що розглядалися як менш престижні навчальні заклади.

Султанова Н. В. у своїй статті «Особливості розвитку жіночої освіти у навчальних закладах України (друга половина XIX – початок XX ст.) згадує, що «...Так, 5 березня 1856 року в Російській імперії було видано «Высочайший указ», за яким запропоновано створити в губернських містах жіночі школи, що надавали б дівчатам середню освіту. В Україні ж жіночі навчальні заклади розпочали свою безпосередню діяльність 7 січня 1860 року...» [2, с. 63]. А саме у місті Києві було відкрите перше жіноче училище, відоме як Фундуклеївське. Пізніше, у 1862 році, відбувалася трансформація даного навчального закладу, і воно стало гімназією. Аналогічні заклади, які мали подібну структуру, з'явилися на території всієї України, зокрема у Полтаві, Херсоні та Чернігові.

Відповідно, у Наддніпрянській Україні того часу система середньої освіти для жіночого населення базувалася на гімназіях та прогімназіях. Гімназії були восьмирічними навчальними закладами з підготовчими класами, де протягом семи років учениці отримували загальноосвітню підготовку з метою подальшого вчителювання. Їх навчальний план затверджувався міністром народної освіти. Прогімназії ж, у свою чергу, надавали неповну середню освіту протягом декількох років, даючи можливість дівчатам закінчити 3–4 класи гімназії.

Варто зазначити, що окрім гімназій та прогімназій, існувало більше 20 різних типів навчальних закладів середньої освіти: з різним терміном навчання, конфесійні та світські, державні та приватні, а також чоловічі й жіночі. На жаль, рівень освіти в жіночих закладах зазвичай був нижчим, ніж у чоловічих. До того ж, доступ до вищої освіти для жінок був суттєво обмежений, адже університети існували лише у чотирьох містах: Києві, Харкові, Одесі та Катеринославі.

У період освітньої реформи в Російській імперії виникло питання про вищу освіту для жінок. Жінки, які закінчили середні школи, прагнули продовжити навчання, щоб прислужитися суспільству та країні. Крім того, жінки з різночинських верств і бідної частини дворянства, які після скасування кріпацтва позбавилися засобів для існування, потребували освіти, щоб самостійно працювати й заробляти кошти.

Наприкінці 1860-х – початку 1870-х років у багатьох університетських містах імперії з'явилися цикли публічних лекцій, в тому числі й для жінок. Ці лекції, хоча й не могли забезпечити систематичного навчання, стали першим кроком на шляху до вищої освіти для жінок.

Значним етапом стала поява в 1872 році Московських вищих жіночих курсів, заснованих професором В. Гер'є. Цей заклад став першим, де жінки могли здобути системну освіту за затвердженим статутом та трирічним навчальним планом з акцентом на гуманітарні науки. У 1875 році подібні курси з дворічним планом навчання з'явилися в Казані. Не всі схвалювали прагнення жінок до освіти. Деякі вважали наукову освіту для них неприродною, адже вона могла відволікти від традиційної ролі дружини та матері, а також негативно вплинути на мораль. А також найбільшою загрозою, на думку царського уряду, було поширення політичних ідей, які, як вважалося, неодмінно супроводжували освіту.

Нарешті, після наполегливої роботи викладачів та самих жінок, у 1878 році Вищі жіночі курси відкрилися в Санкт-Петербурзі та Києві. Цей успіх надихнув прихильників жіночої освіти в інших містах, і розпочалася підготовка до відкриття подібних курсів в Одесі та Харкові. «Тож у ХІХ ст. у Російській імперії було дозволено відкриття лише чотирьох Вищих жіночих курсів і тільки один такий заклад – Київські ВЖК – діяв в Україні» [3, с. 65].

«Звичайно, такі лекції не могли замінити повноцінну вищу освіту, адже слухачки отримували не диплом, а лише довідку про прослуханий курс без будь-яких прав. Але, вочевидь, саме тривала практика діяльності таких публічних лекцій та активність громадськості привели на початку ХХ ст. до затвердження урядом проектів вищих жіночих курсів та їх заснування в багатьох університетських центрах країни» [1, с. 79].

В результаті цього, з одного боку, уряд дозволив створення Вищих жіночих курсів, що було кроком вперед у розвитку жіночої освіти. З іншого боку, він не надав цим закладам жодних прав та гарантій. Усі витрати на їхнє утримання лягали на професорів та громадськість, оскільки держава не виділяла їм фінансової підтримки. Але слід зазначити, що створення Вищих жіночих курсів дало поштовх розвитку вищої жіночої освіти на території Наддніпрянської України у кінці ХІХ–ХХ ст., а також сприяло більшому утвердженню соціального статусу жінки на теренах Російської імперії.

Підсумовуючи дане питання, а саме початки жіночої освіти у Наддніпрянській Україні періоду кінця ХІХ ст. – 1905 р., слід зазначити, що дослідження матеріалів та тематичної літератури дає підстави для висновку, що жіноча освіта в другій половині ХІХ ст. – 1905 р. пройшла складний шлях становлення, але не завершилася. Початки жіночої освіти у Наддніпрянській Україні пов'язані з розвитком прогресивних суспільних рухів. У другій половині ХІХ ст. в Україні поширювалися ідеї рівноправності жінок, і виникла потреба в освіті для жінок. Розвиток жіночої освіти в Наддніпрянській Україні відбувався в умовах значних труднощів. Російський уряд чинив опір розвитку жіночої освіти, і жінкам доводилося долати багато перешкод, щоб отримати вищу освіту.

Список використаної літератури

1. Міхневич Л. В. Витоки вищої жіночої освіти в Україні (кінець XIX – початок XX ст.). *Юридична Україна*. 2015. № 7–8. С. 78–85.
2. Султанова Н. Особливості розвитку жіночої освіти у навчальних закладах України (друга половина XIX – початок XX століття). *Гірська школа Українських Карпат*. 2019. № 20. С. 61–66.
3. 3.. Українські жінки у горнилі модернізації : стат. зб. / за ред. О. Р. Кісь. Харків: КСД, 2017. 304 с.

*Анастасія Благополучна,
Ян Довгошия*

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ В ГОТЕЛЯХ

Проблема персоналу у сфері готельного обслуговування сьогодні усвідомлюється на всіх рівнях, від керівників організацій до керівників галузі вищого рівня. Це пов'язано з усвідомленням того, що економічні результати діяльності організації залежать від якості обслуговування, яке визначається рівнем професійної компетентності, кваліфікації персоналу. Багато керівників підприємств готельного обслуговування намагаються використати управлінський досвід інших галузей економіки. Але для сфери гостинності характерні особливості, які ускладнюють використання методів управління, успішно діючих в інших галузях [1]. Теорії мотивації можна розділити на три основні групи: теорія матеріальної вигоди, теорія і теорія потреби в знаннях. Винагорода – це не просто заробітна плата, хоча остання є найбільш значущою частиною винагороди, тому організації повинні намагатися балансувати між компонентами винагороди. В останні роки спостерігається значний зсув від оплати праці працівників відповідно до посади та стажу роботи на оплату за досягненнями та компетенціями. Структура заробітної плати базується на застосуванні системного підходу, який витісняє традиційні схеми продуктивності [2].

Управління персоналом готелю – досить складна система, яка спрямована на підтримку вертикальних і горизонтальних комунікацій і постійну оптимізацію роботи. Ця система має забезпечувати ефективність роботи всіх працівників. Цього можна досягти лише тоді, коли кожен працівник на своєму місці. Реалізація такого принципу здається простою, але, тим не менш, це завдання не таке проста, оскільки необхідно поєднати інтереси підприємства з цілями та інтересами персоналу. Основні етапи розвитку управління персоналом дозволяють поєднати можливі та необхідні фактори [3].

Поточне планування повинно використовуватися постійно за умов стабільної роботи підприємства. Планування персоналу в готелі починається з техніко-економічного обґрунтування кожної посади. Кожній посаді